

Contribuții la istoria sportului în Dacia Romană.

2. Despre propaganda pentru luptele de gladiatori și vânatoare în amfiteatru

Horea MOȘNEAG

Cuvinte cheie: Dacia romană, amfiteatre, lupte de gladiatori, vânatoare, sport

Keywords: Roman Dacia, amphitheater, gladiatorial battles, hunting, sport

Consultarea lucrărilor lui Karl-Wilhelm Weeber¹ și a lui Ernst Künzl² mi-au dat ocazia de a restudia pentru cazul provinciei Dacia (106-275 p. Chr.) problemele legate de unele activități sportive, în speță luptele de gladiatori și vânatoarea în arenă și a încerca să dăm o interpretare modernă acestor activități.

Ambii autori mai sus amintiți au introdus în cercetarea sportului antic o idee nouă pe care au și argumentat-o sistematic și anume că activitățile din circ, amfiteatru și stadion mai ales au fost rezultatul unei politici deliberate a statului roman cu scopul de a organiza distracțiile maselor. Iar propaganda pentru aceste activități prin monumente, reclame, inscripții, caricaturi, avea scopul de a face cunoscute astfel de activități și a răspândi pe tot teritoriul Imperiului Roman date în legătură cu aceste sporturi³. Nimic nu arată mai bine cât de mult iubeau romanii luptele de gladiatori și vânatoarea în arenă decât cantitatea uriașă de reprezentări pe monumente și artefacte.

Este binecunoscut faptul că sub Imperiu (după anul 27 a. Chr.) spectacolele de gladiatori erau date numai de împărați și anumiți magistrați precum și de preoții cultului imperial și aveau exclusiv scop politic și militar⁴. Începând cu Augustus spectacolele în arenă au pierdut caracterul lor inițial religios și au devenit spectacole profane instituționalizate și reglementate⁵. Gladiatura a devenit un mijloc de a încuraja arta de a lupta cu sabia și a dezvolta virtuțile războinice ale tineretului⁶. Suportul documentar pentru astfel de idei/ipoteze a fost și faptul că împărații, direct sau prin funcționarii lor, au finanțat atât construcția de „baze sportive” (amfiteatre, circuri, stadioane), au finanțat organizarea jocurilor⁷ sau au organizat răsplătirea învingătorilor prin diferite forme (bani, lauri, monumente, inscripții, schimbare de statut social etc.). Drept urmare, imagini de luptători/gladiatori sau vânători, scene de diferite concursuri (lupte, alergări atletice, jocuri, curse de cai, curse de care) au apărut pe monumente mari de piatră, inscripții oficiale, inscripții zgâriate sau incizate pe diverse artefacte (statuete din bronz, lut, vase de lux, opaite etc.) care s-au răspândit pe întreg teritoriul Imperiului Roman. Ele constituie dovezi irefutabile că activitățile sportive erau cunoscute în masă⁸.

1 Weeber 1994.

2 Künzl f.a.

3 Weeber 1994, p. 145-155.

4 Gladiator, p. 192-193.

5 Bouley 1994, p. 80.

6 DA II.1, p. 1581.

7 Weeber 1994, p. 170-173.

8 DA II.2, p. 1570.

Horea Moșneag

UBB Facultatea de Educație Fizică și Sport
e-mail: horeamosneag@yahoo.com